

Szlak Zabytków Techniki

Szlak Zabytków Techniki to szlak turystyczny o zasięgu regionalnym, obejmujący obiekty dziedzictwa przemysłowego województwa śląskiego. Tworzą go 32 obiekty związane z tradycją górniczą i hutniczą, energetyką, kolejnictwem, łącznością, produkcją wody oraz przemysłem spożywczym.

Wybrano te, które najbardziej pasowały do tworzonego planu szlaku, o wyjątkowych walorach historycznych i architektonicznych, które w minionych wiekach były świadkami rewolucji przemysłowej. Zapoczątkowana w XVIII wieku industrializacja zmieniła oblicze Śląska, w którego krajobraz na stałe wpisały się wieże szybów kopalnianych, piece hutnicze, kominy elektrowni. Pamiątką po tamtych czasach są liczne zabytki techniki rozrzucone po całym województwie. Utworzony Szlak ukazuje ich turystyczną atrakcyjność.

Turystyka przemysłowa ma zazwyczaj wymiar jednodniowy, a turyści zainteresowani tego typu atrakcjami są skłonni dojechać do nich samochodem do 100-120 km. I najczęściej do takich osób skierowana jest reklama Szlaku. Intencją autorów projektu było stworzenie oryginalnego produktu turystycznego w oparciu o najważniejsze i najciekawsze pod względem walorów historycznych i architektonicznych obiekty poprzemysłowe w regionie. Docelowo Szlak Zabytków Techniki ma stać się najbardziej interesującą trasą turystyki industrialnej w kraju i jako jeden z głównych markowych produktów turystycznych województwa śląskiego charakteryzować region

Dworzec kolejowy Ruda Chebzie

na turystycznej mapie Polski i Europy.

Szlak Zabytków Techniki jako oferta regionalna odzwierciedla przejawy tradycyjnej kultury regionu oraz daje możliwości korzystania z nich odwiedzającym województwo, oparty jest na produktach i świadczeniach regionalnych, dających się łatwo odróżnić i zidentyfikować, obejmuje nie tylko przeszłość regionu i jego tradycję, lecz również jego współczesne oblicze, przemiany i charakter, umożliwia

zachowanie i wykorzystanie obiektów często unikalnych w skali światowej.

Główne cechy Szlaku Zabytków Techniki jako produktu turystycznego to: autentyczność, oryginalność, niepowtarzalność, unikalność, atrakcyjność.

Podczas wizyty w podziemnym świecie kopalń i sztolni, browarach, parowozowniach, kuźniach czy fabrykach można spotkać unikatowe maszyny i urządzenia - prawdziwe perełki techniki. Odwiedzający, niezależnie od wieku, mogą poprzez interesujące wycieczki, prezentacje multimedialne oraz imprezy organizowane na terenie obiektów, poznać „na żywo” przemysłową tradycję regionu śląskiego.

Każdy z obiektów oznaczony został tablicą informacyjną, na której w trzech wersjach językowych przedstawiono jego krótką charakterystykę oraz praktyczne wskazówki niezbędne dla każdego turysty. Na przygotowanej stronie internetowej są zamieszczone obszernie informacje o poszczególnych zabytkach, ich lokalizacji, dostępności, jak również przykładowe propozycje wycieczek. Dla wygody turystów są przygotowane broszury będące przewodnikami po Szlaku. Są one dostępne w zabytkach techniki oraz punktach informacji turystycznej w regionie. Powstało logo promocyjne Szlaku wraz z Katalogiem

Dworzec kolejowy w Sosnowcu

Identyfikacji Wizualnej. Ponadto opracowano tematyczny serwis internetowy: www.zabytki-techniki.pl.

Projekt zrealizowany został przez Wydział Promocji Regionu, Turystyki i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego. W procesie tworzenia Szlaku uczestniczyły także Śląskie Centrum Dziedzictwa Kulturowego w Katowicach oraz Śląska Organizacja Turystyczna.

Jednym z największych przedsięwzięć ułatwiających turystom poznanie szlaku było w 2007 roku pojawienie się na drogach w całym województwie, turystycznych znaków drogowych typu E-22a oraz E-22b, które informują kierowców o najbliższych obiektach znajdujących się na SZT. Białe-brązowe znaki informacyjne wskazują drogę dojazdową do obiektów, wyznaczając jednocześnie przebieg szlaku. Oznakowanie zostało tak przemyślane, aby wyjeżdżając z jednego obiektu zmotoryzowany turysta miał informacje o dwóch sąsiednich, najbliższych położonych kolejnych obiektach na szlaku. Oprócz roli informacyjnej znaki te pełnią rolę również reklamową.

Od dwóch lat Śląska Organizacja Turystyczna, prowadzi również szczególną prezentację szlaku na wszystkich imprezach targowych, w których organizacja bierze udział, poprzez eksponowanie zdjęć obiektów, jak również logo szlaku. Sam szlak cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem zwłaszcza wśród turystów krajowych, czego dowodzą tłumy odwiedzających na targach w Gdańsku, Warszawie czy Krakowie.

Dowodem tego, że działania w zakresie tworzenia i komercjalizacji szlaku odnoszą sukcesy, było wyróżnienie SZT w 2007 roku Certyfikatem Polskiej Organizacji Turystycznej jako wzorowego produktu turystycznego

Ruda Śl. Kolonia robotnicza Ficusus

województwa śląskiego (Szlak Zabytków Techniki pokonał w tej rywalizacji między innymi gdański Jarmark św. Dominika). Certyfikat stał się jeszcze większą motywacją do dalszej promocji tak istotnego dla całego regionu produktu i od 1 lutego 2008 r. w Silesia City Center oraz w katowickim biurze podróży Abraxas można wykupić jednodniowe, objazdowe wycieczki po zabytkach techniki Górnego Śląska.

Kolejnym ważnym etapem pracy nad Szlakiem jest stworzenie dla niego strategii marketingowej. Jest ona przygotowywana w drodze cyklu szkoleń, warsztatów i konsultacji z zarządcami poszczególnych obiektów wchodzących w skład Szlaku. Podczas szkolenia osoby reprezentujące obiekty Szlaku Zabytków Techniki poprzez osobiste spotkania mają okazję nie tylko wypracować wspólne zasady promocji, ale także wymienić się doświadczeniami i uwagami dotyczącymi funkcjonowania SZT.

Głównym zadaniem koordynatorów Szlaku jest poprawa jakości oraz zakresu usług turystycznych w jego obiektach jeszcze zanim zostanie reklamowany na szeroką skalę. Chodzi głównie o zwiększenie jego dostępności przez lepsze oznakowanie, wydłużenie godzin otwarcia obiektów oraz namówienie właścicieli, aby oferowali turystom sprzedaż pamiątek lub lokalnych potraw. Może się zdarzyć, że niektóre obiekty, które nie będą spełniać kryteriów określonych w powstającej strategii komercjalizacji Szlaku, zostaną z niego usunięte. Największe wymagania postawiono obiektom określanym jako "kotwiczne". Wprowadzona kategoryzacja ma pomóc turystom w lepszym zorientowaniu się w ofercie Szlaku. Skuteczne zarządzanie tą ofertą utrudnia głównie struktura własnościowa obiektów. Niektóre, jak browary w Tychach i Żywcu należą do wielkich koncernów, osiedla, a niektóre skanseny i muzea do samorządów lub ich spółek, natomiast dworce do kolei, a małe muzea do stowarzyszeń pasjonatów. W związku z tym pojawiają się problemy ujednoczenia oznaczeń poszczególnych punktów Szlaku, właściwej obsługi klienta, a także przygotowania ich zaplecza. Trudne jest również dotarcie ze spójną ofertą do klienta, gdyż większe obiekty promują się same w oderwaniu od pozostałych, natomiast inne nie robią tego wcale.

Wizyty w obiektach na SZT to niesamowita podróż w czasie, gwarantująca wspaniałą przygodę i niezapomniane wrażenia. Przedstawiciele obiektów na Szlaku współpracując ze sobą nazwali go „Wehikulem czasu”. Ilość fanów takiej turystyki stale wzrasta. Dzięki takim miejscom promują się miasta, inne zabytki, lokale gastronomiczne. W minionym roku wszystkie obiekty Szlaku Zabytków Techniki odwiedziło około pół miliona osób.

JPS

Szyb Wilson w Katowicach

Jesteśmy na Europejskim Szlaku Dziedzictwa Przemysłowego

>> Jolanta Pietryja-Smolorz

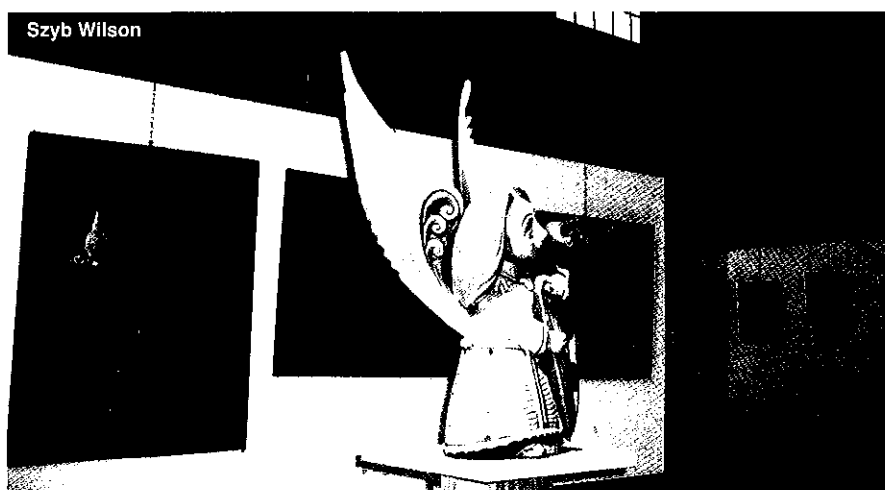
13 stycznia 2010 roku jest historyczną datą dla Szlaku Zabytków Techniki Województwa Śląskiego. Wtedy to ten jedyny w swoim rodzaju produkt turystyczny dołączył do elitarnej listy obiektów Europejskiego Szlaku Dziedzictwa Przemysłowego (European Route of Industrial Heritage) „ERIH”. Uroczystość przystąpienia Szlaku Zabytków Techniki do ERIH odbyła się 13 stycznia 2010 r. o godzinie 11.00 w Zabytkowej Kopalni Węgla Kamiennego „Guido” w Zabrze.

Organizacja ERIH (European Route of Industrial Heritage) skupiająca szlaki zabytków z Niemiec, krajów Beneluxu i Wielkiej Brytanii zwróciła uwagę na Szlak Zabytków Techniki, dzięki czemu śląski szlak jest jedynym szlakiem z Europy Środkowo-Wschodniej, który włączono do Europejskiego Szlaku Dziedzictwa Przemysłowego.

W maju ub. roku obiekty SZT oglądali przedstawiciele ERIH. W czerwcu swoją zgodę na włączenie do ERIH naszego Szlaku Zabytków Techniki wyrazili radni woj. śląskiego. Było to potrzebne, ponieważ sam Szlak nie ma osobowości prawnej, a jest finansowany przez wojewódzki samorząd. Wniosek samorządu o przystąpienie do międzynarodowej organizacji musiał też uzyskać akceptację resortu spraw zagranicznych.

Wytyczony w woj. śląskim Szlak Zabytków Techniki (SZT) został częścią Europejskiego Szlaku Dziedzictwa Przemysłowego (European Router of Industrial Heritage - ERIH). Odpowiednie tablice informacyjne i certyfikaty szefowie ERIH przekazali w Zabrzu przedstawicielom władz regionu i kluczowych obiektów tego szlaku.

ERIH to europejskie stowarzyszenie, które promuje dziedzictwo industrialne Starego Kontynentu i pomaga wprowadzać na rynek turystyczny ciekawe obiekty poprzemysłowe. Zrzesza ponad 730 atrakcji tego typu położonych m.in. na 50 regionalnych turystycznych szlakach przemysłowych w 12 krajach, głównie w Niemczech, Holandii i Wielkiej Brytanii. „Jestem pod wrażeniem tego, co miałem okazję tu zobaczyć” - mówił podczas uroczystości w zabrańskiej Zabytkowej Kopalni „Guido” przewodniczący

ERIH dr Meinrad Grewenig. „Obiekty, o których mówimy, stanowią świadectwo kultury przemysłowej, a z kolei kultura przemysłowa stanowi punkt odniesienia dla naszych społeczeństw” - dodał.

Grewenig chwalił zaangażowanie opiekunów Szlaku oraz jego poszczególnych obiektów, a także ludzi tworzących pozytywny wizerunek i niepowtarzalną atmosferę. Uczestnictwo w ERIH daje przede wszystkim korzyści prestiżowe i promocyjne. Informacje o śląskim Szlaku Zabytków Techniki w środę po południu znalazły się już m.in. na stronie internetowej tej organizacji - odwiedzanej przez tysiące europejskich turystów, chcących zwiedzać zabytki przemysłowe. Znajdą się też w kilkudziesięciu głównych obiektach ERIH.

Obejmujący 32 obiekty Szlak Zabytków Techniki to istniejący od czterech lat produkt turystyczny, łączący najciekawsze obiekty dziedzictwa przemysłowego w woj. śląskim - m.in. Zabytkową Kopalnię „Guido” w Zabrzu, robotnicze osiedla Nikiszowiec i Giszowiec w Katowicach, dworce kolejowe w Bielsku-Białej i Rudzie Śląskiej czy Tyskie Browarium oraz nasze wspaniałe Muzeum Energetyki przy Elektrowni Łaziska.

Jak poinformował Tomasz Stemplewski z urzędu marszałkowskiego woj. śląskiego, popularność Szlaku i leżących na nim zabytków przyciągnęła w ub. roku 500 tys. turystów i m.in. dlatego chcą do niego dołączyć 24 kolejne obiekty. Jednocześnie jednak ma odbyć się weryfikacja, czy powinny na nim pozostać niektóre dotychczasowe

- zaniechane - punkty. Członkostwo SZT w ERIH będzie kosztowało budżet woj. śląskiego 500 euro rocznie. Podobną kwotę zapłacą dodatkowo trzy tzw. punkty kotwiczne śląskiego szlaku w ERIH: kopalnia „Guido” (prawie 70 tys. turystów rocznie) oraz dwa zabytkowe browary - Tyskie Browarium (40 tys.) oraz Browar i Muzeum Browaru Żywiec (100 tys.). Punkty kotwiczne ERIH to miejsca, które odegrały znaczącą rolę w przemysłowej historii Europy, a jednocześnie są ważnymi centrami turystycznymi. Obecnie w całej Europie znajduje się 71 takich punktów. Poza tablicami podkreślającymi przynależność do ERIH znajdują się tam m.in. zestandaryzowane informacje o podobnych atrakcjach w całej Europie. Dzięki temu turysta, który odwiedzi np. słynną kopalnię Zollverein w partnerskim mieście Zabrze - Essen, dowie się o atrakcjach „Guido”.

W zabrańskim „Guido”, w dawnej komorze pomp 320 metrów pod ziemią otwarto natomiast wystawę prezentującą 18 obiektów ERIH, m.in. Zollverein, hutę Volklingen w Zagłębiu Saary czy kopalnię żelaza w Fallun w Szwecji.

Według informacji wicemarszałka woj. śląskiego Zbyszka Zaborowskiego, w tym roku planowana jest kolejna już akcja promocyjna Szlaku Zabytków Techniki, warta 2 mln zł. Jej centralnym punktem ma być przygotowywane na 12 czerwca Święto Szlaku. U nas: w Elektrowni Łaziska i Muzeum Energetyki, również planujemy w tym dniu ciekawe wydarzenia. Już dzisiaj zapraszamy.